

Aanleiding

In de REA van 10 november en de MR van 13 november is besproken dat het proces om tot een nationaal RRP te komen nogmaals geagendeerd wordt. Deze notitie schetst dit proces.

Beslispunten

- In de MR van 13 november is besloten dat de besluitvorming rondom een Nederlands RRP, en daarmee het pakket aan hervormingen en investeringen in een coherent plan, overgelaten wordt aan een nieuw kabinet. Kunt u dit herbevestigen?
- Ambtelijk voorwerk is nodig om de formatietafel goed te bedienen en het maximale te halen uit de RRF. Gaat u akkoord met het volgende proces om tot de bouwstenen voor de formatie te komen voor een Nederlands RRP?
 1. Het direct informeel toetsen bij de Commissie of de maatregelen in bijlage 1 kwalificeren voor het RRP (eerste bouwsteen).
 2. Het inventariseren van additionele, doelmatige investeringen die aansluiten bij de RRF-criteria en deze vervolgens eveneens informeel toetsen bij de Commissie (tweede bouwsteen).
 3. Het resultaat van deze twee acties levert twee bouwstenen op die in combinatie met relevante feedback van de Commissie zal worden aangeboden aan de formatie.
 4. Binnen dit proces vindt geen actieve inventarisatie van additionele hervormingen plaats, deze worden al geïnventariseerd conform de reguliere ambtelijke inventarisaties richting de formatie.

Kernpunten

- Dit kabinet wil, in lijn met onze positie tijdens de onderhandelingen in Europa, een stevig en ambitieus herstelplan indienen met structurele hervormingen en investeringen die aansluiten op de landspecifieke aanbevelingen en de groene- en digitale ambities, om zo maximaal gebruik te kunnen maken van de Europese middelen uit het RRF.
- Het herstelplan zal niet door dit kabinet, maar door een volgend kabinet worden ingediend. Door de besluitvorming over te laten aan een nieuw kabinet krijgen toekomstige regeringspartijen de kans om integraal te beslissen over zowel de hervormingen als investeringen van een herstelplan.
- De koppeling tussen hervormingen en investeringen in een coherent plan is essentieel in de inzet richting andere lidstaten in Europa. Een inventarisatie van bestaande investeringen en hervormingen is inmiddels rijp voor toetsing in Brussel (eerste bouwsteen). Een inventarisatie van nieuwe investeringen wordt op korte termijn in gang gezet (tweede bouwsteen). De inventarisaties die van de zomer zijn gedaan ten behoeve van de bouw en leefomgeving en groen herstel zullen binnen deze tweede bouwsteen meegenomen worden. Bij de tweede bouwsteen komen geen nieuwe hervormingen in beeld. Eventuele nieuwe hervormingen zullen in beeld worden gebracht als onderdeel van de reguliere ambtelijke inventarisaties en voorbereidingen ten behoeve van een formatie.

Toelichting

Inventarisatie van nieuwe, bestaande en reeds voorgenomen investeringen en hervormingen.

- Het herstelplan moet effectief bijdragen aan de uitdagingen geïdentificeerd in de landspecifieke aanbevelingen en in lijn zijn met de beleidsprioriteiten van de RRF (o.a. economisch herstel aanjagen, groeipotentieel versterken, digitalisering en klimaat).
- Lidstaten bepalen zelf welke hervormingen en investeringen worden opgenomen in hun herstelplannen. Maatregelen waartoe sinds 1 februari 2020 is besloten komen in aanmerking.
- Voor het Nederlands herstelplan wordt ingezet op twee bouwstenen:
 1. Een inventarisatie van bestaande en reeds voorgenomen investeringen en hervormingen die op basis van de criteria kansrijk zijn om te kwalificeren voor het Nederlands RRP (zie bijlage 1 voor het overzicht van investeringen en hervormingen waartoe na 1 februari 2020 is besloten en welke naar verwachting kwalificeren voor het RRP). Over combinaties van bestaande en reeds voorgenomen hervormingen en investeringen is

reeds integraal besloten waardoor sprake is van de essentiële koppeling tussen hervormingen en investeringen.

2. Parallel hieraan worden additionele, doelmatige investeringen die aansluiten bij de RRF-criteria in kaart gebracht. Hierbij worden voorafgaand aan de verkiezingen geen aanvullende hervormingen in kaart gebracht. Deze inventarisatie gaat niet gepaard met een brede maatschappelijke uitvraag. Het is wel mogelijk om projecten, die raken aan stakeholders zoals decentrale overheden, af te stemmen met desbetreffende stakeholders.
- Als departementen, bij projecten binnen de eerste bouwsteen, het formuleren van mijlpalen en doelen om aan de RRF-criteria te voldoen problematisch achten, kunnen betreffende departementen dit onderbouwd melden. Opname op de lijst betekent niet noodzakelijkerwijs dat een project onderdeel wordt van het uiteindelijke plan. Uiteindelijk is het aan een volgend kabinet om, bij integrale weging, te bepalen welke projecten worden opgenomen in het nationale RRP. Het definitieve plan zal door het volgende kabinet na akkoord van de ministerraad aan de Commissie worden gezonden.
- Met bovenstaande inventarisaties afgerond, kan het volgende kabinet het herstelplan samenstellen uit elementen uit beide bouwstenen. Met elementen uit de eerste bouwsteen komen middelen beschikbaar die vervolgens vrij zijn in te zetten voor elke hervorming, uitgave of lastenmaatregel.

Dialogoog met de Commissie

- Om de slagingskansen van het nationaal herstelplan te vergroten worden de twee inventarisaties zo snel mogelijk informeel getoetst bij de Commissie. Voor nieuwe investeringen gebeurt dit in januari 2021.
- De feedback van de Commissie wordt vervolgens meegenomen in het pakket dat via FIN wordt aangeboden aan de formatie. Dit pakket voor de formatie zal de bouwstenen bevatten voor een Nederlands RRP, te weten: (1) overzicht van reeds bestaande en voorgenomen investeringen en hervormingen en (2) kansrijke en doelmatige additionele investeringen voor een volgend kabinet. Het formeel toetsen van een (concept) RRP is aan het nieuwe kabinet.

Bijlage 1

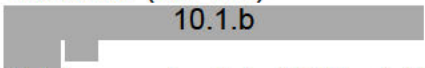
Deze bijlage geeft een inventarisatie, samengesteld door FIN, van hervormingen en investeringen waartoe sinds februari 2020 is besloten en die kansrijk zijn om te kwalificeren voor het Nederlandse RRP. Meer duidelijkheid ontstaat wanneer de eisen en voorwaarden rond het RRP definitief zijn vastgesteld. Op basis van de inventarisatie start de PV, samen met FIN en EZK de informele dialoog met de Europese Commissie om te toetsen in hoeverre de hervormingen en investeringen kunnen dienen als basis voor een RRP.

Hervormingen en uitgaven – besloten na februari 2020

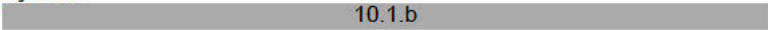
- Onderstaande tabel geeft een inventarisatie weer van hervormingen en investeringen waarover reeds is besloten en die kunnen kwalificeren voor de RRF.
- Uitgaven t.b.v. klimaat zijn gemarkeerd met ^K, uitgaven t.b.v. digitalisering met ^D. Bijlage 3 geeft voorbeelden van uitgaven die volgens de Commissie tellen als klimaat of digitalisering.
- Waar bandbreedtes voor het bedrag beschikbaar zijn, wordt uitgegaan van het laagste bedrag.
- In totaal tellen investeringen die kwalificeren, voor zover bedragen beschikbaar zijn, op tot **circa €17,9 mld.** Dit bedrag is exclusief investeringen uit het Groeifonds. Indien ook Groeifondsinvesterings worden meegeteld, loopt het bedrag in potentie op tot **circa €34,9 mld.**
- Klimaatgerelateerde uitgaven tellen op tot €2,4 mld, **ofwel circa 43% van €5,6 mld.** Daarmee wordt **voldaan** aan de 37%-eis. Hierbij zijn bovendien de Urgenda-middelen slechts ten dele meegenomen en is nog geen rekening gehouden met het feit dat plannen die t.b.v. het Groeifonds worden ingediend mogelijk ook klimaatgerelateerd zijn.
- Aan digitalisering wordt €2,0 mld besteed. Dat is circa **36% van €5,6 mld.** Daarmee wordt **voldaan** aan de 20%-eis. Er is enige onduidelijkheid over de precieze interpretatie van de grens van 1 februari 2020 (in combinatie met de vaak lange doorlooptijd van projecten). Hierdoor is niet bij alle opgenomen digitaliseringsmaatregelen zeker of ze volledig kwalificeren voor het RRP; informele toetsing bij de Commissie zal hier meer duidelijkheid over scheppen. In de tabel is nog geen rekening gehouden met plannen die t.b.v. het Groeifonds worden ingediend en mogelijk op digitalisering gericht zijn.
- Indien onderstaande bestaande en reeds voorgenomen investeringen onderdeel uitmaken van het RRP dat wordt ingediend, creëert dat geen extra uitgavenruimte bij betreffende departementen.

Tabel: Aanbevelingen Nederland met bijbehorende hervormingen en investeringen

CSR's 2020	Hervorming	Investering
1. Pandemie bestrijden, veerkracht gezondheidstelsel verbeteren	N.v.t.	• COVID-19 zorg (€7,4 mrd)
2. Sociale effecten crisis bestrijden, adequate bescherming zelfstandigen (overlap CSR2019-2)	• Versnelde/verdere afbouw zelfstandigenaftrek • Arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen	• Aanpak jeugdwerkloosheid (€350 mln) • Armoede en schulden (€146 mln) • Online scholing (€64 mln) ^D • Overig scholing (€140 mln) • Overig flankerend beleid SZW (€0,68 mld)
3. Publieke investeringen vervroegen, private investeringen aanjagen. Toespitsen op groene en digitale transitie.	• CO₂-heffing • Kolenverbod elektriciteitsopwekking • Institutionele inbedding Groeifonds	Naar voren halen: • Onderhoud ProRail (€705 mln) • RWS-wegherstel (€432 mln) • MOOI (gebouwde omgeving innovatie) (€30 mln) • Kasschuif WBI (€100 mln, zie ook CSR2019-1) Verder: • Smart Mobility (€155 mln) ^D • Maatschappelijk vastgoed investeringsimpuls (€50 mln)

		• Urgenda-middelen BVM 2020 (€299 mln) ^{K 1} • Stikstofmaatregelen (€3,6 mld waarvan €1,5 mld ^K) • SEEH (€45 mln) ^K • Groeifonds (totaal €17 mld. 2021: €1 mrd; 2022: €2 mrd; 2023: €3 mrd; 2024: €4 mrd; 2025: €4 mrd; 2026: €3 mrd) • Beheerst Vernieuwen Belastingdienst (€318 mln) ^D • Digitalisering werkprocessen strafrechtketen (€91 mln) ^D • 10.1.b • Reisdocumentenstelsel (€46 mln) ^D • Single Digital Gateway (€114 mln) ^{D 2} • ERTMS (€1010 mln, waarvan €404 mln klimaat) ^{K D} • E-facturering (€12 mln) ^D
4. Aanpak agressieve fiscale planning (is ook CSR2019-1), tegengaan witwassen	• Bronheffing op dividend naar laag belastende jurisdicties • Beperken verrekening verliesverrekening • Aanscherping bestaande maatregelen tegen belastingontwijking. • Aanpassing arm's-lengthbeginsel	• (Deel van) intensivering bestrijding ondermijnende activiteiten (€87 mln struc, tot 2026 ca. €500 mln)
CSR's 2019	Hervorming	Investering
1. Verstoringen woningmarkt aanpakken, bevoordeling van schulden huishoudens terugdringen, pensioenstelsel versterken, beschikbaar inkomen van huishoudens verhogen	• Differentiatie overdrachtsbelasting • Afbouw hypotheekrenteaftrek • Pensioenakkoord (wettelijk kader gereed in 2022)	• Doorbouwplan, o.m. extra WBI (€50 mln) en kasschuif WBI (€100 mln, zie ook CSR 2020-3) Maatregelen deal pensioenakkoord: • Duurzame inzetbaarheid (€250 mln) • Regeling vervroegde uitkering (€750 mln)
2. Prikkel zzp aanpakken, adequate bescherming zelfstandigen, leven lang leren en vaardigheden verbeteren	• Versnelde/verdere afbouw zelfstandigenaftrek • Arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen	• Steun en herstellepakket: inzet op heroriëntatie en bij- en omscholing, werk-naar-werk, re-integratie (zie CSR 2020-2)
3. Opwaartse trend investeringen ondersteunen. Toespitsen op R&D, klimaat, vervoersknelpunten.	• CO₂-heffing • Kolenverbod elektriciteitsopwekking • Institutionele inbedding Groeifonds	Zie CSR 2020-3

¹ Dit bedrag is exclusief uitgaven in het kader van het kolentrajec (productiebeperking en vrijwillige sluiting van een centrale). Beide trajecten lopen momenteel, cijfers kunnen nu nog niet worden gedeeld. Het gaat naar verwachting om enkele honderden miljoenen.

² 10.1.b